

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jana Rutsche a soudkyň Mgr. Heleny Konečné a JUDr. Ivony Šubrtové ve věci žalobce: **K. A. M. E.**, nar. X, státní příslušnost X, bytem X, zast. Mgr. Davidem Netušilem, advokátem společnosti advokáti online s.r.o., se sídlem Praha 1, Politických vězňů 911/8, proti žalovanému: **Ministerstvo zahraničních věcí**, se sídlem Praha 1, Loretánské náměstí 5, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 10. 2016, čj. 308444/2016-KKM,

t a k t o :

- I. **Rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 10. 2016, čj. 308444/2016-KKM, se z r u š u j e a věc se mu vrací k dalšímu řízení.**
- II. **Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náklady řízení ve výši 15.342,- Kč, a to do 10 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho zástupce Mgr. Davida Netušila.**

O d ů v o d n ě n í :

Zastupitelský úřad České republiky v Káhiře zamítl žádost žalobce o udělení krátkodobého víza. Následně žalobou napadeným rozhodnutím ze dne 7. 10. 2016, čj. 308444/2016-KKM, žalovaný nevyhověl žádosti žalobce o nové posouzení důvodů neudělení víza podle § 180e zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 326/1999 Sb.“).

V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaný uvedl, že udělování schengenských víz se řídí nařízením EP a Rady (ES) č. 810/2009, o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex), který je pro Českou republiku přímo použitelný. Uvedl, že zastupitelský úřad Káhira (dále jen „ZÚ Káhira“ nebo „ZÚ“) je

v souladu se směrnicí 2004/38/ES, o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat na území členských států, oprávněn zjišťovat, zda uzavření manželství nebylo pouhým prostředkem k získání práva pobývat na území jiného státu a požívat plnění s tím spojená. Na základě shromážděných informací z provedeného šetření ZÚ Káhira vyhodnotil manželství žalobce s občankou České republiky jako uzavřené s jediným účelem, kterým je jeho záměr požívat práva volného pohybu pobytu zaručeného na základě zmíněné směrnice, která by mu jinak nepříslušela.

Žalovaný konstatoval, že žádost o nové posouzení důvodů neudělení víza je podle ustanovení § 180e odst. 2 zákona č. 326/1999 Sb. nutné podat ve lhůtě 15 dnů ode dne doručení sdělení o neudělení víza správního orgánu, který rozhodnutí vydal. Žalobce si převzal rozhodnutí osobně dne 18. 8. 2016, avšak žádost o nové posouzení důvodů zaslal dne 2. 9. 2016 prostřednictvím datové schránky Ministerstvu zahraničních věcí, které žádost bezodkladně postoupilo ZÚ Káhira, kam byla doručena dne 4. 9. 2016, tedy po uplynutí zákonné lhůty. Dle žalovaného navíc žádost o nové posouzení důvodů neudělení víza nesplňuje ani náležitosti ustanovení § 180e odst. 3 zákona č. 326/1999 Sb., neboť se jedná pouze o blanketní žádost. Žalovaný se proto poznatky zjištěnými během vízového řízení, na základě kterých dospěl k závěru, že důvod pro zamítnutí žádosti byl prokázán, zabýval pouze z důvodu procesní opatrnosti.

Žalovaný uvedl, že při posuzování žádosti o nové posouzení důvodů neudělení víza postupoval ve smyslu doporučení Evropské komise k lepší transpozici a aplikaci směrnice 2004/38/ES ve Sdělení Evropské komise Evropskému parlamentu a Radě ze dne 2. 7. 2009 č. COM (2009) 313 final a vycházel rovněž ze Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě č. COM (2014) 604 final (dále také jen „Sdělení Komise“), jehož přílohou je Příručka pro řešení otázky účelových sňatků mezi občany EU a státními příslušníky třetích zemí v kontextu práva EU o volném pohybu občanů EU (dále také jen „Příručka pro účelové sňatky“). Žalovaný tedy zkoumal, zda existují indikativní kritéria, která poukazují na to, že zneužití práv Společenství je nepravděpodobné. K tomu konstatoval, že žalobce již před uzavřením sňatku podával žádost o vízum, která však byla zamítnuta, dále že pár neměl společné bydliště a domácnost po dlouhou dobu, neboť se dosud setkával pouze během krátkodobých návštěv manželky žalobce v Egyptě, že pár nepřijal dlouhodobý právní nebo finanční závazek se společnou odpovědností a že manželství dosud trvá dlouhou dobu. Jelikož tedy prima facie nelze dle žalovaného konstatovat, že se nejedná o účelově uzavřené manželství, bylo přistoupeno k šetření, které zahrnovalo pohovor se žalobcem jako žadatelem o vízum a jeho manželkou a dále s rodiči manželky žalobce.

Žalovaný označil za rozhodující následující poznatky zjištěné během šetření, na základě kterých dle jeho názoru lze důvodně mít za to, že manželství bylo ze strany žalobce uzavřeno účelově:

- žalobce během pohovoru při podání první žádosti v říjnu 2015 uvedl, že svoji současnou manželku zná 3 roky a že od okamžiku seznámení se s ní setkal celkem pětkrát. Během řízení o této žádosti o vízum však uvedl odlišnou informaci, a to, že se se svojí manželkou seznámil v dubnu 2015, že přijela do Egypta následně v září 2015 a prosinci 2015 a pak již měli svatbu,

- před svatbou se pár osobně viděl asi 3 týdny, přičemž za této situace je složité konstatovat, že měl dostatek příležitostí poznat navzájem své charakterové vlastnosti jako předpoklad pro řádné fungování manželství,
- mezi manžely existuje zřejmá jazyková bariéra, znalosti společného komunikačního jazyka (angličtiny) jsou v případě žalobce velmi slabé a i on sám přiznává, že s manželkou komunikuje přes facebookového messengeru,
- žalobce pracuje jako uklízeč pokojů v hotelu, kde vydělává cca 3.000 egyptských liber, jeho manželka však uvedla, že vydělává pouze 800 egyptských liber. Žalobce tvrdí, že vlastní dům a byt v Káhiře, avšak manželka se o domě nezmínila, pouze o bytu, v němž nikdy nebyla, protože nemá klimatizaci. Žalobce studoval 3 roky zemědělskou školu, v tomto oboru nepracuje, pochází z početné rodiny. Skutečnost, že se žalobce nachází ve složité sociální situaci, potvrdila i jeho manželka, která uvedla, že mu finančně vypomáhá.
- Mezi manžely byl zaznamenán rozpor i ohledně průběhu svatby. Žalobce uvedl, že oslavy svatby se zúčastnila celá vesnice (cca 1.500 lidí) a že náklady činily 20.000 liber, manželka žalobce hovořila o účasti 50 až 60 lidí s tím, že během oslavy žádné jídlo nebylo.
- Žalobce uvedl, že pokud se mu v České republice nebude líbit, bude pár žít v Egyptě, manželka žalobce o variantě společného života v Egyptě nehovořila a zcela jako vyloučenou ji označil její otec.

Na základě uvedených skutečností má žalovaný za to, že žalobce usiluje prostřednictvím sňatku s občankou EU/ČR o získání práva volného pohybu a pobytu v zemích EU. Z důvodu jeho nízké kvalifikace a jazykové neznalosti jsou jeho šance na uplatnění se na českém trhu práce minimální a dle žalovaného je pravděpodobné, že bude usilovat o uplatnění v jiném členském státě EU, kde se bude moci opřít o pomoc tamějších arabských komunit. Žalobce by při podání standardní žádosti o vízum či dlouhodobý pobyt byl orgány členských států EU považován za ekonomického migranta.

Žalovaný uzavřel, že na základě uvedených poznatků a indikativních kritérií dle Příručky pro účelové sňatky považuje za prokázané, že v případě žalobce se jedná o jednu z forem účelově uzavřeného manželství, tzv. marriage by deception.

Včas podanou žalobou se žalobce domáhal přezkoumání zákonnosti shora uvedeného rozhodnutí, navrhl jeho zrušení a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení. Je přesvědčen, že rozhodnutí je třeba zrušit pro jeho nezákonnost, jakož i pro vady řízení, které jeho vydání předcházelo.

Ohledně data podání žádosti o nové posouzení důvodů neudělení krátkodobého víza žalobce konstatoval, že lhůta 15 dnů skončila dnem 2. 9. 2016. Za nepravdivé označil tvrzení žalovaného, že žádost žalobce (blanketní) mu byla prostřednictvím datové schránky doručena dne 2. 9. 2016 a že ZÚ v Káhiře se s ní měl seznámit až dne 4. 9. 2016. Uvedl, že blanketní žádost o nové posouzení důvodů neudělení krátkodobého víza podal dne 1. 9. 2016, ta byla ZÚ v Káhiře doručena prostřednictvím datové schránky téhož dne. K tomu přiložil datovou zprávu ze dne 1. 9. 2016 (příloha č. 5) a její doručenkou (příloha č. 6). Dne 2. 9. 2016, tedy v poslední den lhůty, bylo ZÚ v Káhiře prostřednictvím datové schránky doručeno již odůvodnění žádosti. K tomu přiložil datovou zprávu ze dne 2. 9. 2016 (příloha č. 7) a její doručenkou (příloha č. 8). Dne 3. 9. 2016 byla ZÚ Káhira doručena oprava

písařské chyby (náhrada slova „zahraničních“ za „spravedlnosti“). Žalobce má proto zato, že žádost o nové posouzení důvodů byla podána v zákonem stanovené lhůtě 15 dnů včetně jejího odůvodnění a to dne 1. 9. 2016, resp. 2. 9. 2016. Na tom nemůže nic změnit ani to, že v rámci systému datových schránek se oprávněná osoba Ministerstva zahraničních věcí přihlásila až následující den, a proto je datum fyzického doručení datové zprávy o den později.

Dle žalobce nemůže obstát ani argument, že žádost o nové posouzení důvodů neudělení krátkodobého víza byla nesprávně doručena Ministerstvu zahraničních věcí, namísto ZÚ Káhira. Zastupitelský úřad totiž nemá zřízenou datovou schránku a je organizační součástí Ministerstva zahraničních věcí. V hlavičce podání je jednoznačně uvedeno, že adresátem podání je „Zastupitelský úřad ČR v Káhiře“. Je běžnou praxí, když konkrétní organizační složka orgánu veřejné moci nemá zřízenou datovou schránku, doručuje se do datové schránky subjektu, jehož je tato složka součástí. Navíc sám ZÚ Káhira v rámci tohoto řízení jednoznačně deklaroval, že je mu možno písemnosti doručovat prostřednictvím datové schránky Ministerstva zahraničních věcí, a to v e-mailu ze dne 1. 9. 2016, který rovněž přiložil k žalobě.

Dále žalobce namítl, že jeho výpovědi a výpovědi jeho manželky byly žalovaným i ZÚ Káhira hodnoceny ryze formalisticky, když i v drobných jazykových nuancích jsou spatřovány rozdíly ve výpovědích. Připomněl, že tlumočení probíhalo způsobem, kdy tlumočník přizvaný ZÚ Káhira tlumočil výpověď žalobce v arabském jazyce do angličtiny, tuto výpověď tlumočník sdělil zapisovateli ZÚ, který ji následně do protokolu přepisoval do českého jazyka. Už jen z této okolnosti tlumočení přes 3 jazyky nelze očekávat doslovnou shodnost všech výpovědí. Dle žalobce nebyly rovněž zohledněny případné individuální rozdíly mezi žalobcem a jeho manželkou spočívající v různém způsobu a kvalitě vnímání skutečností, jež byly předmětem otázek kladených při výslechu, dále způsobu a kvalitě jejich vštípení do paměti, jejich následnému uchování v paměti a konečnému znovu vybavení se v paměti a jejich sdělení při výslechu. Výpovědi byly tedy hodnoceny nesprávně, když jejich volné hodnocení bylo v tomto řízení zaměřeno za doslovnou kontrolu shodnosti slovního vyjádření uváděných skutečností.

Žalobce připustil, že o krátkodobé vízum žádal již v říjnu 2015 v souvislosti s jeho vztahem navázaným s jeho nyní již manželkou. Jako nepravdivý však označil popis skutkových okolností této žádosti uvedených v napadeném rozhodnutí a v rozhodnutí ZÚ, tj. že měl znát svoji manželku již 3 roky. To nikdy neuvedl. Rovněž není pravda, že se s manželkou potkali v Hurghadě a Sharm El-Sheiku, jelikož se potkali v Marsa Alam na dovolené, která se uskutečnila v dubnu 2015 (viz přiložená cestovní smlouva - příloha č. 10). Tyto důkazy a skutečnosti již žalobce doložil v předchozím řízení, nyní je předkládá opětovně pouze z opatrnosti.

Má zato, že neobstojí ani argument krátkosti trvání uzavřeného manželství, když partnerský vztah ke dni vydání napadeného rozhodnutí trval více než 1 rok. Rovněž není nijak opodstatněný závěr žalovaného o existenci údajné jazykové bariéry mezi žalobcem a jeho manželkou. Není pravdou, že by žadatel ve výpovědi tvrdil, že jeho znalost angličtiny je velice omezená, a proto že si raději vyžádal tlumočníka z arabského jazyka. Pokud se žalobce před konáním pohovoru rozhodl mluvit raději v jeho rodném arabském jazyce, nic to nevypovídá o okolnostech, proč se tak rozhodl, ale také z toho nevyplývá, že není schopen pohovor absolvovat v

anglickém jazyce. Pokud jde o český jazyk, ovládá jej do té míry, že je schopen některé základní konverzace. K tomu poukázal na záznam o podání vysvětlení u Policie ČR otce manželky žalobce ze dne 3. 8. 2016.

Žalobce dále uvedl, že sice v Káhiře vlastní byt, ale předal jej k užívání své sestře, proto v něm nemohl bydlet s manželkou během jejich společného pobytu v Káhiře. Z tohoto důvodu bydleli v hotelu Barceló, a to v posledním týdnu v roce 2015 (viz příložený účet z hotelu, resp. doklad o rezervaci ubytování - příloha č. 11). Podotkl, že tyto důkazy a skutečnosti již byly doloženy v předchozím řízení, nyní jsou předkládány rovněž pouze z opatrnosti.

Dle žalobce není rozpor mezi výpovědí žalobce a jeho manželky ani ohledně jejich svatby. Vlastní svatební oslava proběhla v bydlíšti žalobce za účasti jeho širší rodiny. Svatební oslava probíhala tak, že žalobkyně se žadatelem seděli na pódiu a před pódiem bylo posezení pro cca 150 lidí. Nejblíže pódiu seděli blízcí příbuzní a přátelé žalobce, mohlo se jednat cca o 50 lidí. K tomuto posezení volně přicházeli ostatní obyvatelé vesnice Awlad Negm Altmh slavit svatbu, když po chvíli odcházeli. Tímto způsobem se tedy k oslavě svatby mohlo dostavit i 1.500 lidí, resp. celá vesnice, jak uvedl žalobce. Je pravdou, že se manželka žalobce nezajímala o výši nákladů svatby, tudíž na tuto otázku odpověděla, že neví. Pokud žalobce uvedl, že svatba stála 20.000,- EGP, tak tato částka zahrnuje náklady na nábytek do bytu ve vesnici Awla Negm Altmh, aby měli novomanželé zajištěno pohodlné bydlení, dále náklady na pronájem pódia, resp. místa svatební oslavy, náklady na občerstvení, které zahrnovalo podávání čaje, náklady na hudbu, dále náklady na služby kadeřníka pro manželku, náklady na pronájem svatebních šatů, náklady na svatební fotografie v ateliéru a na profesionální videozáznam a náklady na snubní prsteny. Svatební oslavy se neúčastnili příbuzní manželky, a to zejména z důvodu značné finanční nákladnosti a logistické náročnosti.

Za nepravdivé označil žalobce tvrzení žalovaného, že by jeho manželka naprosto vylučovala možnost, že by si mohla případně najít práci i v Egyptě a případně tam i přechodně či trvale žít s manželem. V současné době je ale pro ni i pro žalobce prioritou žít spolu v České republice.

Žalobce dále poukázal i na vady rozhodnutí ZÚ Káhira. K okolnostem uzavření manželství na Ministerstvu spravedlnosti v Egyptě uvedl, že jde o jediný možný způsob uzavření manželství s cizincem a jde o přísně formalizovaný úkon, kterého se zpravidla žádní členové rodin novomanželů neúčastní. Obřad, resp. uzavření manželství, se realizovalo v malé kanceláři a svědci se dostavili následně na předvolání egyptského ministerstva. Konverze k islámu manželkou žalobce proběhla formálním úkonem v mešitě Al Azhar, kde jí také byl vystaven doklad. Ani z důvodu, že žalobce a jeho manželka dříve neuzavřeli tzv. sňatek *orfi*, aby spolu mohli před uzavřením plnohodnotného manželství žít a poznat se, nelze dovozovat účelovost jejich sňatku, jelikož tzv. sňatek *orfi* je v Egyptě hodnocen ve společenském a morálním kontextu kriticky. Společné soužití budoucích manželů v Egyptě, aniž by uzavřeli alespoň sňatek *orfi*, by jinak bylo nelegální. Pokud byly při výsledku kladeny i otázky týkající se perspektiv žalobce na trhu práce v ČR, nelze dle jeho názoru spatřovat účelovost manželství v tom, že má v úmyslu za trvání manželství pracovat. Také není možné posuzovat za rozpor ve výpovědích, když uvedl, že manželka pracuje u zaměstnavatele Deutsche Burza jako supervizor investic, přestože byla

zaměstnána na pozici administrátora ve společnosti Clearstream Operations Prague, s. r. o. Jedná se o vypořádávání burzovních obchodů, tedy o činnost následující po uskutečnění burzovního obchodu, což znamená, že tento druh práce lze nazvat i supervizorem investic, přičemž Deutsche Burza, resp. Deutsche Börse AG, je právě mateřskou společností Clearstream Operations Prague s. r. o., a název této skupiny koncernových společností je DEUTSCHE BÖRSE GROUP.

Žalobce závěrem uvedl, že je evidentní, že on a jeho manželka nenaplnili ani jedno z indikativních kritérií uvedených ve Sdělení Komise, která by indikovala možný úmysl obejít zákon č. 326/1999 Sb. účelovým uzavřením manželství. Z okolností jejich seznámení, jakož i následného uzavření sňatku nelze dovozovat ani jiné indicie, ze kterých by bylo lze usuzovat na účelovost uzavřeného manželství. Zdůraznil, že je vždy třeba hodnotit každý případ individuálně a dle konkrétní situace, a poukázal na nebezpečí schematického přístupu zasahujícího do práv na rodinný a osobní život, na který upozorňuje i sama Příručka pro účelové sňatky, která proto navrhuje „pojistný mechanismus“, jehož použití má vést k minimalizaci nebezpečí chybných kladných zjištění. Rozhodně nemůže být nic neobvyklého a účelového spatřováno v okolnostech seznámení žalobce s jeho nynější manželkou během její dovolené v Egyptě, ani v tom, že před svatbou spolu dlouhodobě fyzicky nebydleli v jenom bytě. Úzký kontakt snoubenců, aby se poznali a prohloubili svůj vztah před uzavřením manželství, mohl být zcela plnohodnotně realizován prostřednictvím komunikačních prostředků a sociálních sítí, jak oba shodně uvedli. Hlavním komunikačním jazykem mezi žalobcem a manželkou je angličtina, kterou oba obstojně ovládají, přičemž žalobce již zvládá i základy češtiny. Tyto skutečnosti ostatně potvrdila i matka manželky a její otec.

Žalobce připomněl, že důkazní břemeno k prokázání účelovosti manželství je na straně žalovaného. Jelikož tato účelovost žalovaným ani ZÚ Káhira prokázána nebyla, svědčí žalobci a jeho manželce, mimo jiné, mezinárodněprávně garantované právo na společný rodinný život dle čl. 8 Evropské úmluvy o lidských právech. Toto právo je rovněž plně respektováno odpovídající legislativou EU, tedy směrnicí č. 2004/38/ES, a judikaturou Soudního dvora Evropské unie.

V písemném vyjádření k žalobě navrhl žalovaný zamítnutí žaloby. Setrval na názoru, že žalobce nedodržel 15denní lhůtu k podání žádosti o nové posouzení důvodů neudělení víza, neboť žádost nebyla ve smyslu ustanovení § 180e zákona č. 326/1999 Sb. podána u správního orgánu, který rozhodnutí vydal, tj. u zastupitelského úřadu, který ve vízovém řízení jedná jako samostatný správní orgán, ale u Ministerstva zahraničních věcí. Ministerstvo jako nepřislušný správní orgán žádost bezodkladně postoupilo ZÚ Káhira, avšak ten žádost obdržel dne 4. 9. 2016, tedy po uplynutí lhůty. Žádostí žalobce se proto žalovaný zabýval pouze z důvodu procesní opatrnosti.

K faktickému stavu věci žalovaný zopakoval důvody vedoucí k zamítnutí jeho žádosti, které uvedl již v odůvodnění napadeného rozhodnutí. Dodal, že Egypt je silně migračně rizikovou zemí a v posledních letech je zaznamenáván stoupající trend nelegální migrace mladých lidí do zemí EU, přičemž jedním z jevů typickým pro tyto země jsou účelové sňatky uzavírané mezi tamějšími mladými muži s občankami zemí EU, často věkově staršími. Na základě okolností, za kterých žalobce uzavřel

sňatek s českou občankou, lze dle žalovaného konstatovat, že se o tento jev jedná i v daném případě.

V replice na vyjádření žalovaného žalobce reagoval na argumentaci žalovaného k otázce týkající se postavení manželky žalobce jako osoby zúčastněné (pozn. soudu: o této otázce bylo zdejším soudem rozhodnuto samostatně usnesením ze dne 11. 5. 2017, čj. 30 A 142/2016-87). Dále žalobce uvedl, že jeho manželka bude nějakou dobu s ním žít v Egyptě. K tomu přiložil ověřený překlad nájemní smlouvy k pronájmu bytu v Egyptě, ve kterém žalobce se svou manželkou aktuálně žije a ověřený překlad pracovní smlouvy manželky žalobce k výkonu práce v Egyptě. Oba chtějí žít jako manželé spolu, což aktuálně není v České republice možné, neboť žalobci nebylo vydáno vízum.

Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Učinil tak bez nařízení jednání postupem za podmínek stanovených dle ustanovení § 51 odst. 1 věty druhé s. ř. s. Po prostudování správního spisu dospěl soud k následujícím skutkovým zjištěním a právním závěrům, přičemž žalobu shledal důvodnou.

Z předloženého správního spisu vyplynulo, že ZÚ Káhira zamítl žádost žalobce o udělení krátkodobého víza (datum neuvedeno), přičemž účastníci se shodují v tom, že toto sdělení o neudělení víza žalobce osobně převzal dne 18. 8. 2016 (ve správním spise doklad o datu převzetí založen není). Dále je ve správním spise založena blanketní žádost žalobce ze dne 1. 9. 2016 o nové posouzení důvodů neudělení víza podaná prostřednictvím jeho zástupce. Ze žaloby vyplývá, že tuto blanketní žádost žalobce podáním ze dne 2. 9. 2016 doplnil o odůvodnění, avšak toto doplnění rovněž není založeno ve správním spise. Listina nazvaná „Původní obálka datové zprávy“ obsahuje údaje o dodání a doručení blanketní žádosti do datové schránky Ministerstva zahraničních věcí. Správní spis obsahuje dále záznamy z pohovoru se žalobcem ze dne 20. 7. 2016 a pohovoru s jeho manželkou z téhož dne, protokoly o podání vysvětlení rodičů manželky žalobce ze dne 3. 8. 2016 a úřední záznam z téhož dne o šetření ohledně jejich osobních poměrů. Je zde založena i fotokopie žádosti žalobce o udělení schengenského víza ze dne 12. 7. 2016, fotokopie úředního překladu oficiálního oddacího listu žalobce a jeho manželky ze dne 17. 5. 2016 a fotokopie jejich osobních dokladů.

Žádost o nové posouzení důvodů neudělení víza zamítl žalovaný žalobou napadeným rozhodnutím ze dne 7. 10. 2016, čj. 308444/2016-KKM, přičemž dle jeho názoru nebyla dodržena lhůta k jejímu podání, proto se žádostí žalobce zabýval pouze z důvodu procesní opatrnosti.

První spornou otázkou mezi účastníky je tedy to, zda žalobce podal svou žádost o nové posouzení důvodů neudělení víza včas či nikoliv.

Žalobce podal blanketní žádost o nové posouzení důvodů neudělení víza ze dne 1. 9. 2016 spolu s plnou mocí pro svého zástupce a zástupce manželky. Tato žádost byla dle „Původní obálky datové zprávy“ založené ve správním spise dodána do datové schránky Ministerstva zahraničních věcí dne 1. 9. 2016 (čas 21:21:27), jako datum doručení je uvedeno datum 2. 9. 2016 (čas 5:00:05). Další podklady

k otázce doručování žalovaný do dne vydání tohoto rozsudku na výzvu krajského soudu ze dne 11. 5. 2017 nedoplňil (poznámka soudu: vyjádření ze dne 27. 6. 2017 k této výzvě podal žalovaný k poštovní přepravě až dne 3. 7. 2017, krajskému soudu bylo doručeno dne 4. 7. 2017).

Z listin předložených žalobcem, konkrétně z listiny „Odeslaná zpráva – detail zprávy“ vyplývá, že blanketní žádost byla odeslána jako datová zpráva (jako věc je uvedeno: Žádost o nové posouzení důvodů neudělení krátkodobého víza, ID zprávy je 397432020) adresátu: Ministerstvo zahraničních věcí, ID schránky: X, dne 1. 9. 2016 (čas 21:21:27), z detailu k tomu přiložené zprávy - „Doručenka“ vyplývá, že další podání žalobce (věc je v tomto případě označena jménem a adresou žalobce a jeho manželky, ID zprávy je 397227820) bylo na stejnou adresu dodáno 1. 9. 2016 v 09:21:50 hod., v tentýž den je vyznačeno dodání zprávy do datové schránky příjemce a čas doručení ve 12:13:04 hod. Z další předložené listiny „Odeslaná zpráva – detail zprávy“ vyplývá, že doplnění odůvodnění žádosti bylo odesláno jako datová zpráva (označeno jako věc: Doplnění odůvodnění žádosti o nové posouzení důvodů neudělení krátkodobého víza, ID zprávy je 397671449) adresátu: Ministerstvo zahraničních věcí, ID schránky: X, dne 2. 9. 2016 (čas 18:03:48), z detailu k tomu přiložené zprávy - „Doručenka“ vyplývá, že toto podání žalobce (ID zprávy 397671449) bylo adresátovi dodáno téhož dne 2. 9. 2016 v 18:03:48, jako den doručení je uvedeno 3. 9. 2016 v 5:00:02, kdy se přihlásila pověřená osoba s právem přístupu ke zprávě (pozn. soudu: posledně uvedené „doručence“ odpovídá i žalovaným po vydání tohoto rozsudku předložená „původní obálka datové zprávy“).

Z uvedeného lze dovodit, že blanketní žádost žalobce ze dne 1. 9. 2016 o nové posouzení důvodů neudělení krátkodobého víza byla dodána i doručena do datové schránky Ministerstva zahraničních věcí dne 1. 9. 2016, doplnění této žádosti ze dne 2. 9. 2016 bylo dodáno i doručeno do datové schránky Ministerstva zahraničních věcí dne 2. 9. 2016. Žalobce správně poukázal na to, že pokud je příjemcem datové zprávy orgán veřejné moci (zde tímto orgánem bylo Ministerstvo zahraničních věcí), je datová zpráva okamžikem dodání i doručena (k tomu srov. přiměřeně např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 7. 2010, čj. 9 Afs 28/2010-78). Z tohoto pohledu by tedy žádost žalobce i její odůvodnění byly doručeny správnímu orgánu dnem 1. 9. 2016, resp. 2. 9. 2016, tedy včas, neboť posledním dnem lhůty pro podání žádosti bylo 2. 9. 2016.

Spornou podotázkou mezi účastníky však je dále i to, zda předmětná žádost mohla být doručena do datové schránky Ministerstva zahraničních věcí, když ve smyslu ustanovení § 180e zákona č. 326/1999 Sb. podává cizinec žádost o nové posouzení důvodů neudělení víza u správního orgánu, který rozhodnutí vydal, což byl v tomto případě ZÚ Káhira. Je pravdou, jak uvedl žalovaný, že zastupitelský úřad jedná ve vízovém řízení jako samostatný správní orgán a že tzv. vízový kodex používá pojem „konzulát“, což není Ministerstvo zahraničních věcí. To však dle krajského soudu není pro posouzení otázky doručování prostřednictvím datové schránky podstatné. Ministerstva se člení na organizační útvary (oddělení, odbory a sekce), přičemž v Ministerstvu zahraničních věcí je organizačním útvarem také zastupitelský úřad, který má postavení odboru (§ 1 odst. 2 a § 6 odst. 1 nař. vlády č. 92/2015 Sb.). Jestliže taková organizační součást orgánu veřejné moci nemá zřízenou datovou schránku (a to ZÚ Káhira nemá), lze písemnosti doručovat do datové

schránky subjektu, jehož je tato složka součástí. Navíc nelze přehlédnout, že k dotazu žalobce mu bylo ZÚ Káhira sděleno, že je tomuto úřadu možno písemnosti doručovat „buď v poštovním styku, nebo prostřednictvím datové schránky Ministerstva zahraničních věcí - ID: X nebo z e-mailové schránky s el. zaručeným podpisem, a to na: X“ (viz e-mail ze dne 1. 9. 2016). Právě prostřednictvím této datové schránky pak zaslal žalobce předmětnou žádost o nové posouzení důvodů neudělení krátkodobého víza i doplnění jejího odůvodnění.

Krajský soud proto uzavírá, že žádost žalobce o nové posouzení důvodů neudělení víza ze dne 1. 9. 2016 (i její doplnění ze dne 2. 9. 2016) byla s ohledem na shora uvedené doručena správnímu orgánu ve stanovené 15denní lhůtě, tedy včas.

Další okruh námitek směřoval do věcného posouzení žádosti o nové posouzení důvodů neudělení víza. Správní orgány rozhodly o neudělení krátkodobého víza žalobci z důvodu uvedeného v ustanovení § 20 odst. 5 písm. e) zákona č. 326/1999 Sb., neboť dle jejich závěru uzavřel účelový sňatek.

Podle § 20 odst. 1 zákona č. 326/1999 Sb. podmínky udělování krátkodobého víza, důvody jeho neudělení, podmínky prodloužení doby pobytu na krátkodobé vízum a důvody zrušení jeho platnosti stanoví přímo použitelný právní předpis Evropských společenství. O důvodech neudělení krátkodobého víza nebo zrušení jeho platnosti je cizinec informován na jednotném formuláři. Přímo použitelným právním předpisem ES dle uvedeného ustanovení je nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 ze dne 13. července 2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex).

Podle § 20 odst. 5 písm. e) zákona č. 326/1999 Sb. rodinnému příslušníkovi občana EU, který sám není občanem EU a na území hodlá cestovat společně s tímto občanem EU nebo cestovat za tímto občanem, který již na území pobývá, se krátkodobé vízum neudělí, jestliže se dopustil obcházení tohoto zákona s cílem získat vízum k pobytu na území, zejména pokud účelově uzavřel manželství.

Podle § 180e odst. 1 téhož zákona je cizinec oprávněn požádat o nové posouzení důvodu neudělení krátkodobého víza. Podle odst. 6 uvedeného ustanovení Ministerstvo zahraničních věcí posuzuje soulad důvodů neudělení krátkodobého víza, o kterých rozhodl zastupitelský úřad s důvody stanovenými přímo použitelným právním předpisem Evropské unie.

Na postup při vyřízení žádosti o krátkodobé vízum podle § 20 zákona č. 326/1999 Sb. se ve smyslu § 168 uvedeného zákona nevztahují ustanovení části druhé a třetí zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), tj. včetně jeho § 68 odst. 3. Přesto musí rozhodnutí o žádosti o udělení krátkodobého víza, resp. rozhodnutí o novém posouzení důvodů proti neudělení krátkodobého víza, obsahovat dostatečně konkrétní právní i skutkové důvody ve smyslu bodu 4.8. a 4.9. části III. Příručky pro zpracování žádostí o víza a provádění změn v udělených vízech (k tomu srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 10. 2015, čj. 5 Azs 89/2015-30, všechny zde uváděné rozsudky Nejvyššího správního soudu dostupné na www.nssoud.cz).

Z uvedeného lze dovodit, že doloží-li manžel občana EU při žádosti o

krátkodobé vízum správnímu orgánu vznik manželství, je na něj nutno pohlížet jako na rodinného příslušníka občana EU, jemuž přísluší na základě směrnice 2004/38/ES právo na vstup a právo pobytu v hostitelském členském státě, které tento hostitelský členský stát může omezit pouze při dodržení čl. 27 a čl. 35 uvedené směrnice, přitom omezení práva na vstup a pobyt podléhá restriktivnímu výkladu. Účelovost manželství je otázkou skutkovou, přičemž pokud se správnímu orgánu podaří na základě shromážděných skutkových zjištění jednoznačně prokázat, že výlučným účelem sňatku bylo získání výhodnějšího pobytového oprávnění a že manželé nemají a neměli vést společně manželský život, je možné uvažovat o účelově uzavřeném manželství. Důkazní břemeno prokázání účelovosti manželství leží přitom plně na správním orgánu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 12. 2015, čj. 4 Azs 228/2015-30).

Samotný zákon č. 326/1999 Sb. konkrétní znaky, které by jasně vymezily, co lze považovat za účelové manželství, neobsahuje. Sdělením Evropskému parlamentu a Radě ze dne 2. 7. 2009, o pokynech pro lepší provádění a uplatňování směrnice 2004/38/ES o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, KOM(2009) 313, zformulovala Komise doporučení členským státům pro správnou aplikaci směrnice 2004/38/ES. V otázce účelových manželství odkázala na bod 28 odůvodnění směrnice, podle něhož odpovídají takovým manželstvím sňatky uzavřené výlučně za účelem získání práva volného pohybu a pobytu podle směrnice, na které by jinak dotyčná osoba neměla nárok; obdobné závěry přitom platí i pro jiné formy vztahů. Komise v uvedeném sdělení dále demonstrativně vymezila následující indikátory, které zpochybňují hypotézu zneužití práva:

- manžel, který je státním příslušníkem třetí země, by bez problémů získal právo pobytu sám nebo již legálně pobýval v členském státě občana EU předtím,
- pár byl před sňatkem v dlouhodobém vztahu,
- pár měl společné bydliště/domácnost po dlouhou dobu,
- pár přijal vážný dlouhodobý právní nebo finanční závazek se společnou odpovědností,
- manželství trvá dlouhou dobu.

Komise v tomto dokumentu zároveň uvedla demonstrativně i soubor skutečností, které indikují možný úmysl zneužití práv přiznaných směrnicí výlučně za účelem obejít vnitrostátní právní předpisy upravující přistěhovalectví:

- pár se před svatbou nikdy nesetkal,
- pár se neshoduje, pokud jde o jejich osobní údaje, o okolnosti jejich prvního setkání nebo důležité osobní informace, které se jich týkají,
- pár nemá společný jazyk, kterému oba rozumí,
- důkaz o peněžní částce nebo daru, které byly předány, aby byl sňatek uzavřen (s výjimkou - peněz nebo darů, které byly předány jako věno v kulturách, kde je to běžnou praxí),
- v minulosti jednoho nebo obou manželů existuje důkaz o předchozích účelových sňatcích nebo jiných formách zneužití a podvodu, jejichž účelem bylo nabytí práva pobytu,
- rozvoj rodinného života pouze poté, kdy byl přijat příkaz k vyhoštění,
- pár se rozvedl krátce potom, co státní dotyčný příslušník třetí země získal právo pobytu.

Pro hodnocení indikátorů Komise dodala, že jejich naplnění by mělo být důvodem pro zahájení šetření, nikoli pro automatické shledání manželství za účelové. Vždy je přitom nutné hodnotit kritéria v rámci všech okolností jednotlivého případu.

V případě žalobce se správní orgány při posuzování účelovosti uzavření jeho manželství s občankou České republiky řídily shora vymezenými indikátory Komise. Obecně tomuto postupu nelze ničeho vytknout. Soud však musel přisvědčit žalobní námitce, že závěr o účelově uzavřeném manželství byl učiněn na základě zjištění, které o tom ale v zásadě nesvědčí.

Žalovaný považoval pro závěr o tom, že lze důvodně mít za to, že manželství bylo ze strany žalobce uzavřeno účelově, za rozhodující to, že žalobce během pohovoru při podání první žádosti v říjnu 2015 uvedl jiné údaje o tom, jak dlouho zná svoji současnou manželku, že se pár před svatbou osobně viděl jen asi 3 týdny, že mezi manžely existuje zřejmá jazyková bariéra, že manželka žalobce uvedla nesprávně jeho výdělkové poměry a že při svém pobytu v Egyptě nebyla nikdy v jeho bytě ani domě v Káhiře, přičemž o domě se při pohovoru ani nezmínila, že byl mezi manžely zaznamenán rozpor ohledně popisu průběhu svatby a že hovořili rozdílně o tom, kde budou nadále žít.

Pokud jde o rozpor v uvedení údaje o tom, jak dlouho zná žalobce svoji současnou manželku, žalovaný odkazoval na pohovor se žalobcem při podání žádosti v říjnu 2015, kdy měl uvést, že ji zná již 3 roky, oproti v nynějším řízení uváděnému údaji, že se seznámili v dubnu 2015. Žalobce v žalobě popírá, že by někdy řekl 3 roky. V předloženém správním spise však nejsou založeny podklady z řízení o žádosti žalobce z října 2015, tj. především ani záznam z tehdejšího pohovoru se žalobcem, z něhož správní orgány vycházely při tomto svém závěru. Tento argument žalovaného tedy nemá oporu ve správním spise a je tudíž nepřezkoumatelný.

Se žalovaným lze sice souhlasit, že pár zřejmě neměl dostatek příležitostí poznat navzájem své charakterové vlastnosti jako předpoklad pro řádné fungování manželství, avšak samotná skutečnost, že se před svatbou manželé osobně viděli cca 3 týdny, nelze bez dalšího považovat za indikátor úmyslu uzavřít účelové manželství. V této souvislosti navíc správní orgány vůbec nehodnotily to, že vztah mezi žalobcem a jeho nynější manželkou trval podstatně delší dobu než 3 týdny, neboť jak vyplynulo z dalších zjištění, když nebyli spolu, komunikovali mezi sebou velmi často prostřednictvím elektronických sítí (matka manželky žalobce vypověděla, že si spolu „telefonovali několik hodin denně nebo si psali přes internet“, otec manželky žalobce obdobně potvrdil, že telefonické hovory probíhaly od jejich seznámení). Z uvedeného rovněž vyplývá, že mezi manžely nemůže existovat taková jazyková bariéra, že by si nemohli porozumět. Ano, žalobce uvedl, že jeho znalost angličtiny je omezená a při pohovoru na ZÚ Káhira si vyžádal tlumočníka do anglického jazyka. To však lze u úředního jednání zcela chápat a nelze z toho vyvozovat, že pár nemá žádný společný jazyk, kterému oba rozumí, byť s občasným použitím slovníku či internetového překladáče. To ostatně uvedla i manželka žalobce, která vypověděla, že angličtina žalobce není stoprocentní a že pokud něčemu nerozumí, použije překladáč do arabštiny.

Krajský soud neshledal za závažné ani rozdíly ve výpovědích žalobce a jeho manželky, na které žalovaný poukazoval, a to jak ohledně výdělku žalobce, přesného názvu zaměstnavatele jeho manželky, informací ohledně bytu a domu žalobce, tak ani ohledně průběhu svatby. Je pravdou, že jejich odpovědi se v některých detailech neshodovaly, avšak dle názoru soudu v nepodstatných částech, které jednak skutečně mohl každý z nich vnímat jinak (samotný průběh oslav při svatbě) nebo ne zcela správně je pochopit z důvodu nedokonalé znalosti angličtiny (přesný název zaměstnavatele manželky žalobcem, informace o platu žalobce) anebo se o některé skutečnosti dostatečně nezajímali (manželka žalobce o náklady na svatbu, jaké nemovitosti žalobce vlastní). Žádný rozpor pak krajský soud neshledal v tom, že žalobce hovořil jak o možnosti žít v České republice (vedl „pokud zde najde práci“) tak v Egyptě, a tím, co uvedla při pohovoru jeho manželka, neboť ta na dotaz „kde chcete žít, pracovat?“ uvedla, že „... to závisí na tom, zda dostane víza do ČR. Pokud ano, manžel si tam najde práci a budeme žít tam. I kvůli mému zaměstnání, mám dobrou práci...“ Jestliže žalovaný poukázal na to, že variantu společného života manželů v Egyptě za vyloučenou označil otec manželky žalobce, pak to byl jeho osobní názor, který nelze hodnotit jako rozpor ve výpovědích manželů. Nelze pominout, že žalobce i jeho manželka ve svých výpovědích shodně popsali způsob seznámení, vzájemný kontakt po dobu, kdy se osobně neviděli, měli určité znalosti o rodinných poměrech druhého z manželů. Přestože nedostatečná vzájemná znalost manželů může být negativním indikátorem, který povede k dalšímu zkoumání účelovosti manželství, musí se jednat o závažné rozpory ve výpovědích. Nelze také od manželů, kteří spolu nežijí dlouhou dobu (jako je tomu v posuzované věci), očekávat, že budou o sobě znát veškeré detaily.

Konečně ani nepříznivá sociální situace žalobce, kterou měla potvrdit i jeho manželka s tím, že mu finančně vypomáhá, nemůže být sama o sobě indikátorem pro vyhodnocení manželství jako účelového.

Jak zdůraznila Komise mimo jiné v Příručce pro účelové sňatky, pokud jde o indikativní kritéria, tedy „známky zneužití“ související s jednáním, jež lze u zneužívajících párů přiměřeně očekávat podstatně častěji než u skutečných párů, pojem „známky zneužití“ je třeba chápat jako známky zjištěné vnitrostátními orgány, které nikdy automaticky a nevyhnutelně nepotvrzují zneužívající povahu sňatku. Vždy musí proběhnout obecnější a nestranné posouzení všech prvků, a to jak pro, tak proti původnímu podezření na zneužití. Vždy je tedy nutno (jak správně připomněl i žalobce) hodnotit indikativní kritéria v rámci všech okolností jednotlivého případu, přičemž jejich naplnění by mělo být důvodem pro zahájení šetření, nikoli pro automatické shledání manželství za účelové.

Krajský soud má vzhledem ke shora uvedenému zato, že správní orgány své důkazní břemeno ohledně účelovosti žalobcem uzavřeného manželství neunesly. Zjištění dílčích neznalostí určitých skutečností mezi manžely soud v kontextu celých výpovědí a dalších zjištění nepovažuje za dostatečný důkaz, který by prokazoval účelovost uzavření manželství. K tomu by bylo nutné shromáždit další důkazy, které by takový závěr dostatečně a jednoznačně podpořily. Soud tedy uzavírá, že žalobcem uplatněné námitky jsou důvodné a že se správním orgánům nepodařilo prokázat, že manželství bylo v posuzovaném případě uzavřeno s úmyslem obcházet zákon (č. 326/1999 Sb.) s cílem získat vízum k pobytu na území České republiky

právě prostřednictvím účelově uzavřeného manželství (§ 20 odst. 5 písm. e/ tohoto zákona).

Nutno dodat, že žalobcem do soudního spisu založené další listiny dokumentující pobyt jeho manželky v Egyptě poté, co za ním přicestovala (rodinné fotografie, žádost o ukončení pracovního poměru k 1. 7. 2017 manželky žalobce v České republice, atd.), na posouzení věci před soudem vliv neměly, neboť soud hodnotí skutkový stav věci zjištěný žalovaným správním orgánem ke dni vydání jeho rozhodnutí. Pokud budou tyto listiny předloženy i v průběhu dalšího správního řízení žalovanému, budou muset být před vydáním nového správního rozhodnutí ve věci posouzeny v rámci nového hodnocení skutkových okolností.

S ohledem na shora uvedené musel krajský soud zrušit napadené rozhodnutí a vrátit věc žalovanému v souladu s ustanovením § 78 odst. 1 a 4 s. ř. s. k dalšímu řízení, v němž bude žalovaný vázán právním názorem soudu v tomto rozsudku vysloveným (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). Zejména znovu posoudí, zda bylo právo uzavřít manželství zneužito za výlučným účelem neoprávněného získání pobytového statusu, popř. za tím účelem doplní dokazování, aby byl schopen unést své důkazní břemeno ohledně prokázání takové skutečnosti.

Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 s. ř. s. Dle něj má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Ve výsledku věci byl úspěšný žalobce. Krajský soud mu proto přiznal náhradu nákladů řízení spočívajících v náhradě zaplaceného soudního poplatku spojeného s podáním žaloby ve výši 3.000,- Kč a náhradě nákladů právní služby poskytnuté advokátem, jehož odměna vychází z vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů. Ze soudního spisu vyplynulo, že zástupce žalobce provedl ve věci tři úkony právní služby po 3.100,- Kč (tj. příprava a převzetí zastoupení, sepsí žaloby a replika na vyjádření žalovaného - § 11 odst. 1 písm. a/ a písm. d/ advokátního tarifu). K těmto úkonům náleží paušální náhrada hotových výdajů po 300,- Kč, a to ke každému z nich (§ 9 odst. 3 písm. f/ a § 13 odst. 3 advokátního tarifu). Zástupci žalobce jako společníku advokátní kanceláře registrované jako plátce DPH byla odměna povýšena o hodnotu této daně (§ 14 advokátního tarifu).

Krajský soud uložil shora vyčíslené náklady zaplatit k rukám zástupce žalobce, neboť se jedná o advokáta (§ 149 odst. 1 občanského soudního řádu za použití § 64 s. ř. s.).

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.).

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, který o ní také rozhoduje.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Hradec Králové 28. červen 2017

JUDr. Jan Rutsch, v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
J. L.